

ERDEMLİLER İTTİFAKI (HILFÜ'L FUDÜL)

BİR SİVİL TOPLUM ÖRGÜTÜ DEĞİLDİR

Üstün BOL, 4 Nisan 2021

<https://hertaraf.com/haber-erdemliler-ittifaki-hilfu-l-fudul-bir-sivil-toplum-orgutu-degildir-ustun-bol-6665>

Sivil Toplum kavramı 28 Şubat darbesinden sonra gündemimize girdi.

Sadece İslamcılık iddiasında olanların değil farklı dünya görüşlerine sahip insanların da bu kavramla tanışmaları 28 Şubat'tan sonra oldu.

Her ne kadar ismi sivil toplum örgütü olan tabela yapılar geçmişten bu yana mevcutsa da gerçek anlamda sivil bir toplum hareketi 90'ların sonlarına doğru hayat buldu.

Bu tabela yapılar otoritenin arka bahçesinde güvenli bir dil ve söylem üreterek otoriteye hizmet etmeyi, üniforma giymemiş olmayı sivillik kabul ederek kamu kaynaklarından beslenmeyi öngörmüşlerdi, başarılı da oldular.

28 Şubat darbesine karşı varoluşlarını ortaya koyarak sivil bir direniş örgütleyen insanlar ise artık dönüşü olmayan bir sabaha uyandıklarını kendileri de bilmiyorlardı.

Şiddet içermeyen, herhangi bir menfaat talep etmeyen sadece haklarını müdafaa eden bu insanlar 11 Eylül 1998 tarihinde gerçekleştirdikleri 'İnanca Saygı İfadeye Özgürlük İçin Elele Eylemi' ile otoriteye karşı o güne kadar yapılmış en büyük ve en organize eylemi gerçekleştiriyorlardı.

90'lı yılların başından sonuna kadar süren bu kaotik ortamda öne çıkan iki sivil toplum örgütü vardı: MAZLUMDER ve İnsan Hakları Derneği (İHD)

Sonra gerçek anlamda bir sivil toplum örgütü olarak Tüketiciler Birliği kuruldu.

İnsan hakları örgütleri nasıl otoritenin defolarını ortaya seriyor ise, Tüketiciler Birliği de tüketici hareketini bir geçim kaynağı haline getirenleri açık etti.

Hem otorite hem de 'sivil toplum'dan geçimini temin edenler bu tehlikeli gidişe karşı ortak bir önlem almalıydı.

Kısa sürede otorite arka bahçesine sığınan tabela örgütlerini tanıyıp toplantılarına çağırmaya, meclis çalışmalarında komisyona davet etmeye başladı.

Otorite artık her iki cümleden birinde sivil toplum örgütü tanımlamasını kullanıyor, kendi kontrolünde ve itaatkâr bir yapıyla meşruiyetini tesis ediyordu.

Kimlerdi bu söz dinleyen üniformasız birlikler!

Sendikalar, meslek örgütleri, barolar, hakim otoritenin dernekleri - vakıfları, menfaat eksenli kurumlar, hayvan hakları ve çevre hakları eksenli çalışma yapan kendini kurucu irade olarak gören her yapı bu arka bahçede gönüllü olarak yer aldılar.

Tabii ki karşılığında örtülü örtüsüz ödeneklerden yardım aldılar, kimileri kamu arazilerini üniversite arazisi olarak vakıflarına bedelsiz tahsis ettirdiler.

Orman arazilerinin imarı değiştirilirken çevre dernekleri eğitim için ağaç kesilebileceğini, eğitimin bu ülke için her şeyden değerli olduğunu söyleyerek kesilenden daha fazla ağacın dikileceğini açıkladılar.

İslamcı camia ise muhaliflerinden daha hazırlıklıydı sivil bir toplumsal düzene.

90'lı yılların başından itibaren Medine Sözleşmesi ve Erdemliler İttifakı (Hılfu'l Fudül) camianın entelektüelleri arasında sıklıkla tartışılıyordu.

Pek çok dernek ve vakıf sivil toplum tartışmalarını konferanslarına konu ediyor, akademik çevreler sivil toplum üzerine konuşuyor ve yazıyorlardı.

Elbette bu programlarda bütün kurgu Erdemliler Hareketinin yer yüzünde gerçekleştirilmiş ilk sivil toplum hareketi olduğu üzerinde yoğunlaşıyor, camia bu söylemle sivil toplumun dini dinamiklerini kolayca kabulleniyordu.

Peki, Erdemliler Hareketi (Hılfu'l Fudül) anlatıldığı şekliyle bir sivil toplum örgütü müydü?

En basit anlamıyla 'Hükümetdışı Kuruluşlar' (NGO: Non-Governmental organizations) diye tanımlayabileceğimiz bu yapılar hangi ahlaki kurallar çerçevesinde kuruluyordu.

Bugün tecrübelerimiz bir STÖ'nün taşıması gereken beş karakteri bulunduğunu söylüyor bize.

Bu sayı elbette detaya inildikçe çoğalabilir.

Bunlardan ilki her türlü otoritenin her türlü egemenliğinden bağımsızlıktır.

STÖ hükümetten veya başkaca otoritelerden talimat almaz, dilerse hükümetlere yön verebilir, ortak insanlık menfaatleri için projeler sürdürebilir ancak, otoritenin etkisi altında kalmayı reddeder.

Siyasi bağımsızlığın yanı sıra ikinci bağımsızlık alanı ekonomik bağımsızlıktır.

STÖ, siyasi otoriteden, ulusal veya uluslararası üst birliklerden hangi ad altında olursa olsun maddi yardım almaz, proje karşılığı fon kullanmaz!

STÖ, gönüllülük esasına dayalı bir yapılanmadır. Bir sınıfın veya gurubun organizasyonu değildir.

İnsanlığın ortak menfaatlerini savunmak veya korumak için mücadele eder.

Herhangi bir kişisel menfaat beklentisi ile eylem ve söylem üretmez.

Peygamber Aleyhisselam'ın kendisine vahiy gelmeden önce dahil olduğu Erdemliler İttifakı bu beş kriterin çoğunu sağlamaktadır.

Ancak siyasi otorite ile bağları söz konusu olduğunda bugünün modern tanımlamasıyla uyuşmamaktadır.

Erdemliler İttifakı Mekke'nin yönetici ailesi KUSAY içerisinde ortaya çıkan idari bir anlaşmazlık sonucu ortaya çıkmıştır.

İttifak Mazlumun hakkını zalimden almak üzere ahitleşmiştir.

Bu ahitte herhangi bir kişisel menfaat talebi söz konusu değildir.

İnsanlığın ortak menfaatini korumak esas alınmaktadır.

Ancak; Erdemliler İttifakı otoriteyle sorunu olmayan, otoritenin daha ahlaki bir yönetim biçimine kavuşmasını arzulayan bir yapıdır.

Otoriteyle barışıktır, otoriteye bir alternatif önermez!

Otorite Erdemliler İttifakının varlığını yönetim anlayışına karşı bir alternatif olarak görmez zira otoritesine alternatif öneren Peygamber Aleyhisselam'ın ileride başına gelenler bu ittifakın sistem içi bir organizasyon olduğunu gösterir.

Döneminin şartları göz önüne alındığında son derece ahlaki, adil ve insancıl bir harekettir Erdemliler İttifakı.

Bununla birlikte ittifakın katılımcıları düşünüldüğünde yönetim kademesini temsil eden 'soyluluk' esasına dayalı bir kuruluş çıkar karşımıza.

Bugünkü tecrübelerimiz ve tanımlamalarımız dikkate alındığında Erdemliler İttifakı'nın bir sivil toplum örgütü olmadığını söyleyebiliriz.

Her yapıyı kendi dönemi ve şartları ekseninde değerlendirmek, 1400 yıl önceki şartları ve kurumları bugünün değerlendirmeleriyle yorumlamak şüphesiz doğru olmayacaktır.

Erdemliler İttifakı, Erdemliler İttifakıdır, Sivil Toplum Örgütü ise Sivil Toplum Örgütüdür!